

INDEPENDENT SCHOOL DISTRICT 196
Rosemount-Apple Valley-Eagan Public Schools
Barista ardayda yada sidii ay u gaari lahaayeen awooddooda u kaydsan

Lambarka taxanaha **503.1AR** La qaatay **Diisambar 1997** La muraajiceeyay **Swbteembar 2020**

Ciwaanka **Baarista iyo Wareysiyada**

1. **Baarista iyo La wareegidda**

- 1.1 Haddii maamulka dugsigu sabab la aamini karo u helo in ficil sharci darro ah ama ku xadgudub shuruucda dugsiga ah lagu kacay, ama la rabo in lagu kaco, wuxuu fasax u haystaa in uu baaro ardayga iyo hantidiisa ama hantideeda gaarka ah, ee ay kamidka yihiin telefoonkiisa iyo gawaaridiisa, ama hanti kasta oo dugsigu leeyahay taas oo uu ardaygu isticmaalay, lana wareego shay kasta oo uu haysto kaasoo si gaar ah ay u mamnuuceen sharciga, xeerarka degmada ama shuruucda dugsiga, ama kaasoo ay kujiraan caddaymo ku saabsan ku xadgudubka sharciga, xeerarka degmada ama shuruucda dugsiga. Baaristu waxay ku koobnaan doontaa xaaladaha marka ay jiraan tuhunno macquul ah oo ku saabsan in baaristu soo saari doonto caddaynta falfal xumada laga shakisan yahay. Heerka iyo/ama ku fogaanta baaristu waa in ay si macquul ah ula xiriirtaa ujeeddada baarista.
- 1.2 Markasta oo ay suurogal tahay, ardaygu waxa uu noqon doonaa mid xaadir ah marka hantidiisa ama hantideeda ama hantida dugsiga asaga ama ayadu uu isticmaalayo la baarayo.
- 1.3 Baarista guud ee hantida dugsiga, qalabka iyo teknoolojiyadda waxaa kamid ah, laakiin aan ku koobnayn santuukhyada, iPad-yada, kombuyuutarada ama miisaska, waxa ay dhici kartaa wakhti kasta, alaabta dugsigu leeyahayna waa lala wareegi karaa. (Eeg Qaybta 2, ee hoose, si aad u hesho macluumaad la xiriira santuukhda dugsiga.)
- 1.4 Dugsiyadu waxay isticmaali karaan eey si gaar ah loo tababaray si ay u ogaadaan uguna wargaliyaan saraakiisha in ay meesha yaalaan waxyaabo la mamnuucay iyo waxyaabo sharci darro ah oo kujira santuukhda, meelaha guud iyo/ama meelaha gawaarida la dhigto ee dugsiga. Haddii eeygu soo sheego shay kujira santuukh ama gaari saraakiisha dugsigu waa ay baari karaan.
- 1.5 Dhammaan waxyaabaha lala wareego waxaa la siin doonaa hay'adaha ku haboon ama waxaa loo celin doonaa mulkiilihii iska lahaa.

2. **Sanaadiikhda Dugsiga**

- 2.1 Sanaadiikhda dugsigu waa hanti degmadu leedahay. Majiro wakhti degmadu ka laabanayso maamulkeeda u gaarka ah ee sanaadiikhda ay siisay ardayda ku haboon.
 - 2.1.1 Baarista gudaha sanaadiikhda waxaa samayn kara maamulka dugsiga sabab kasta oo jirta wakhti kasta, ayada oo aan ogaysiis la bixin, ayada oo aan fasax laga haysan ardayga iyo ayada oo aan la qaadan fasax baaritaan.
 - 2.1.2 Waxyaabaha sida gaarka ah ay ardaydu ugu haystaan santuukha dugsiga waxaa la baari karaa kaliya marka maamulka dugsigu ay tuhun macquul ah ka qabaan in baarista lagu soo heli doono caddayn ku saabsan ku xadgudub lagu sameeyay sharciga ama shuruucda dugsiga.
- 2.2 Sida ugu dhakhsaha badan ee ugu macquulsan kaddib marka baarista alaabta ardaygu haysto lagu sameeyo, maamulka dugsigu waa in ay siiyaan ogaysiis ku saabsan baarista ardayda sanaadiikhdiisa la baaray haddii aysan u sheegistu soo faragashanayn baaritaan socda oo ay samaynayaan booliska iyo maamulka dugsiga.
- 2.3 Shuruucdakhaysa sanaadiikhda dugsiga waxaa la siin doonaa ardayda marka ugu horaysa ee ardayga la siiyo isticmaalka santuukha.

3. **Baaritaanka Eeyga** – Si loo ilaaliyo badqabka iyo caafimaadka jawiga waxbarashada, hannaan baaris ayada oo la isticmaalayo eey kaasoo ah mid la qorsheeyay oo guud oo ka dhacaya dugsiga oo dhan (sida caadiga ah waxaa loo yaqaan eeyaha wax uriya) oo lagu samaynayo sanaadiikhda ardayda, miiskooda, gawaarida marka la dhigo dhismeyaasha dugsiga, iyo goobaha dugsiga iyo barxadaha ayaa lagu samayn karaa Degmada 196 mararka qaar. Intaa waxaa dheer, baaritaanka eeyda waxaa sidoo kale loo faa'iidayaan karaa marka maamuluhu qabo tuhun gaar ah oo ku saabsan in kontorobaan dugsiga dhexyaalo. Kontorobaanka uu eeygu qaban karo waxaa kamid ah maandooriyaha, qalabka bumbada iyo hubka ah. Ogaysiiska baarista eeygu waxaa la bixin doonaa si sannadle ah kahor inta aan la bilaabin sannad dugsiiyeedka.

3.1 Meelaha uu Khuseeyo Baaritaanka Eeygu

- 3.1.1 Sanaadiikhda iyo miisaska ardayda;
- 3.1.2 Sanaadiikhda waxbarashada jirka ee ardayda;
- 3.1.3 Meelaha gawaarida la dhigto ay ku jiraan bannaanka gaariga la dhigto qaybta dugsiga;
- 3.1.4 Basaska dugsiga;
- 3.1.5 Waddooyinka/goobaha guud ee dugsiga;
- 3.1.6 Suuliyaasha;
- 3.1.7 Biibitooyinka;
- 3.1.8 Xayndaabka dugsiga;
- 3.1.9 Barxadaha dugsiga, hadba sida loogu baahdo tuhunka macquulka ah, iyo/ama
- 3.1.10 Goobaha kale ee dugsiga iyo barxadaha aan kor lagu xusin.

3.2 Hanaanka la marayo Inta lagu Jiro Baaritaanka Eeyga

- 3.2.1 Macalimiinta waxaa loo sheegi doonaa in ay albaabada xirtaan ayna gudagalaan xilia waxbarashada inta lagu jiro nooc kasta oo ah baaritaanka eeyga.
- 3.2.2 Macalimiinta waxaa loo sheegi doonaa in aysan ardayda u ogolaan in ay fasalka dibadda uga soo baxaan inta baaritaanka eeygu ka socdo gudaha dhismaha dugsiga.
- 3.2.3 Baaritaanka eeygu wuxuu dhici karaa maalinkii iyo/ama galabtii.

3.3 Kooxda Baaritaanka

- 3.3.1 Mamulaha dugsiga ama qofka u xilsaaran wuxuu samayn doonaa baarista eeyga asaga oo kaalmo ka helaya qof eeyda u tababaran, kaasoo noqon kara sarkaal sharci ilaaliye ah.
- 3.3.2 Dadaalo macquul ah ayaa lagu bixin doonaa si looga hortago in xayawaanka baaritaanku taabto arday ama shaqaale inta lagu jiro hanaanka baaritaanka.
- 3.3.3 Haddii eeygu “soo sheego” in uu jiro kontarabaan kaasoo macquul ah, tuhun gaar ah oo lagu baarayo ayaa la samaynayaa goobtaas, kaasoo ay kamid yihiin waxa uu haysto ardayga goobta lagu sheegay dagan. Haddii kontorobaan la helo, arinta waxaa lagu soo wargalin karaa sarkaalka ka socda hay'adaha sharciga si ay u noqoto caddaynta danbiga. Sarkaalka ka socda hay'adaha sharciga wuxuu mas'uul ka yahay in uu talaabo booli oo ku haboon ka qaado sida uu ugu arko in ay muhiim u tahay.

- 3.3.4 Sida ugu dhaqsaha badan kaddib marka la baaro waxa ardaygu haysto, maamulaha dugsigu wuxuu ogaysiis ku saabsan baaritaanka siin doonaa ardayga alaabtiisa la baaray haddii soo gudbintu aysan faragashanayn baaritaab socda oo ay wadaan boolisku ama maamulka dugsigu.
- 3.3.5 Maamulka dugsigu wuxuu bilaabi doonaa baaritaan lagu samaynayo hantida ardayga qaab qarsoodi ah kaasoo ilaalinaya sirta waxa ardayga laga raadinayo.
- 3.4 Mas'uuliyadda Maamulka haddii Kontorobaan la Helo
 - 3.4.1 Ogaysii waalidka(diinta) ama mas'uulka(uuliyiinta) ardayga haysta kontorobaanka in lagu helay ayada oo la isticmaalayo baaritaanka eeyga iyo baaritaan kasta oo daba socday oo lagu sameeyay hantida qofka.
 - 3.4.2 In uu dhaqan galiyo xeerarka Degmada 196, shuruucda iyo qaababka khuseeya talaabooyinka edbinta ah.

4. **Wareysiyada Ardaygu la yeelanayo Adeegaha Bulshada iyo saraakiisha Sharciga**

- 4.1 Marka adeege bulsho oo deegaanka ka socda iyo/ama hay'ad ka socota dhanka sharciga ay bixiyaan ogaysiis ay ula dan leeyihiin qaadista wareysi ka dhaca dhismaha dugsiga kaasoo xiriir la leh baaritaan khuseeya eedaymo ku saabsan ku xadgudub caruureed kaasoo soo galaya qodobada Minnesota Statute 260E.22, subd.7, Ka soo waramidda ku xadgudubka caruurta, degmadu waa in ay la shaqaysaa. Degmadu awood uma lahan in ay diido in ay ogolaato wareysigu in uu dhaco, si loo go'aamiyo cidda ka soo qaybgalaysa wareysiga ama si loo go'aamiyo cidda lagu wargalinayo waraysiga. (Si aad u hesho macluumaad dheeraad ah, ula noqon Shuruucda Maamulka 506.4AR, Kasoo waramidda Xadgudubka Saqiirka) (Administrative Regulation 506.4AR, Reporting Suspected Maltreatment of a Minor.)
- 4.2 Marka laga reebo xiriirka kala dhexeeya baaritaanka eedaynta xadgudubka caruurta, (sida lagu qeexay 4.1) maamulku wuxuu fasax siinayaa saraakiisha adeega bulshada si ay ardayda u wareystaan kaliya marka wareysiga lagu qabanayo qol xiran oo ka fog aragtida ardayda iyo dadka waaweyn, iyo marka fasax hormaris ah laga helo waalidka ama mas'uulka ardayga la wareysanayo.
- 4.3 Marka laga tago xiriirka kala dhexeeya baaritaanka lagu samaynayo eedda ku xadgudubka caruurta sida lagu qeexay 4.1) maamulku wuxuu fasax u siinayaa saraakiisha sharciga in ay waraystaan ardayga arimaha khuseeya dhaqanka lagu soo eedeeyay, ama dhaqanka lagu eedeeyay dadka kale, ee ka jira barxadaha dugsiga iyo/ama inta lagu jiro maalinta dugsiga kaliya marka waraysiga lagu qabanayo qol xiran kana fog aragtida ardayda iyo dadka waaweyn. Marka ay xaaladdaasoo kale ay timaaddo, maamulaha dugsigu ama sarkaalka sharcigu waa in uu isku dayaa in uu waalidiinta ama mas'uulka ardayga ku wargaliyo waraysiga isla maalinka uu dhacayo.
- 4.4 Saraakiisha sharciga waxaa loo ogolaan doonaa in ay ardayda ku waraystaan dugsiga taasoo khusaysa dhaqanka lagu soo eedeeyay, ama dhaqanka dadka kale ee lagu eedeeyay, inta ka baxsan xiliga dugsiga kaliya marka wareysiga lagu qabanayo qol xiran oo ka fog aragtida ardayda iyo dadka waaweyn, iyo marka saraakiisha sharcigu uu helo fasaxa hordhaca ah oo uu ka helo waalidka ama mas'uulka ardayga si uu wareysiga u qaado.
- 4.5 Macalinka fasalku waa in uusan marna ka raali galin arday codsiga adeegaha bulshada ama sarkaalka sharciga in codsigaan uu hubiyo uuna aqbalo maamulaha dugsiga ee ku haboon maahane.

- 4.6 Xubnaha shaqaalaha dugsigu waa in aysan soo faragalin go'aanka sharci ilaaliyeyaasha kaasoo ku saabsan in ardayga laga saaro dugsiga sababao ku saabsan dhaqangalinta sharciga; si kastaba ha ahaatee, dadaalo ku filan ayaa lagu samayn doonaa in waalidka ama mas'uulka ardayga lagu wargaliyo ku luglahaanshaha hay'adaha sharciga. Saraakiisha sharcigu waa in aysan ku lug yeelan go'aan waxbarashada ku saabsan oo arday dugsiga looga saarayo taasoo ah ralaabo edbin.

Rixraacyo: - Minnesota Statute 121A.72, School Locker Policy
- Minnesota Chapter 260E, Reporting of maltreatment of minors
Waxka badala IV Ee Dastuurka Maraykanka
- Dastuurka Minnesota, Farqada 1, § 10
- *New Jersey v. T.L.O.*, 469 U.S. 325, 105 S. Ct. 733, 83 L.Ed.2d720 (1985)